

Черкаський державний технологічний університет
Факультет гуманітарних технологій
Кафедра прикладної лінгвістики та перекладу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ІІІ у гуманітаристиці»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	вибіркова
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Прикладна лінгвістика: англійська і німецька мови (переклад включно) та лінгвотехнології, Переклад та міжнародна комунікація (німецька та англійська мови)
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 годин)
Види аудиторних занять	практичні заняття
Індивідуальні завдання	Підготовка тематичних презентацій, виконання вправ, тестування
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	Українська

Предмет дисципліни	Теоретичні засади та практичний інструментарій генеративного штучного інтелекту (зокрема, великих мовних моделей — LLM) у сфері гуманітарних досліджень, філології та перекладу; методологія промпт-інжинірингу, автоматизованого аналізу текстів та постредагування машинного перекладу з урахуванням етичних норм академічної доброчесності.
Мета викладання дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів теоретичної бази та практичних навичок використання інструментів штучного інтелекту в гуманітарних дослідженнях, філологічній практиці та перекладі для автоматизації рутинних завдань і підвищення якості інтелектуальної діяльності.
Результати навчання	По завершенню курсу студенти повинні знати : ландшафт технологій (архітектуру, специфіку, функціональні відмінності та принципи роботи

	провідних LLM-платформ (ChatGPT, Claude, Gemini, Perplexity тощо) у контексті вирішення гуманітарних задач); основи взаємодії (Промпт-інжиніринг) (ключові стратегії, структури та алгоритми написання ефективних запитів (промптів) для генерації точного, релевантного та стилістично витриманого філологічного контенту; перекладацькі технології (можливості та обмеження ШІ в академічному й художньому перекладі, а також міжнародні стандарти та критерії постредагування машинного перекладу); аналітику та дидактику (інструменти ШІ для обробки великих текстових масивів, а також спеціалізовані сервіси для створення навчальних матеріалів і забезпечення адаптивного вивчення іноземних мов); етику та право (етичні виклики, ризики «галюцинацій» ШІ, проблеми авторського права, упередженості алгоритмів та політики академічної доброчесності при використанні згенерованих матеріалів); вміти: формувати запити (конструювати багатокрокові та деталізовані промпти для розв'язання специфічних лінгвістичних, дослідницьких чи перекладацьких завдань, керуючи тоном, стилем та форматом видачі); здійснювати постредагування (фахово редагувати та адаптувати тексти, перекладені ШІ, виправляючи семантичні, стилістичні та термінологічні неточності до рівня професійного «людського» перекладу); аналізувати дані (застосовувати нейромережі для автоматизованого контент-аналізу, саммаризації, кластеризації інформації та видобування лінгвістичних чи культурологічних даних із великих обсягів тексту); генерувати та адаптувати контент (використовувати ШІ як копайлота для написання сценаріїв, стилістичної адаптації текстів під різні цільові аудиторії та візуалізації гуманітарних даних); верифікувати інформацію (критично оцінювати згенерований контент, здійснювати фактчекінг, виявляти логічні хиби, фактичні помилки та системні упередження нейромереж); оптимізувати робочі процеси: інтегрувати ШІ-інструменти у власну
--	---

	філологічну, перекладацьку чи викладацьку рутину для автоматизації базових завдань та підвищення продуктивності інтелектуальної праці.
Тематичний план дисципліни	Тема 1. Огляд сучасних LLM-платформ (ChatGPT, Claude, Gemini, Perplexity та ін.) та їх роль у гуманітаристиці. Тема 2. Основи промпт-інжинірингу: стратегії взаємодії з ШІ для отримання якісного філологічного контенту. Тема 3. ШІ для академічного та художнього перекладу: можливості, обмеження та редагування (MTPE). Тема 4. Інструменти ШІ для аналізу великих масивів тексту та видобування даних (Data Mining у лінгвістиці). Тема 5. Генеративний ШІ у створенні контенту: візуалізація, написання сценаріїв та адаптація текстів. Тема 6. Використання ШІ для вивчення та викладання іноземних мов (адаптивне навчання). Тема 7. Етичні виклики та майбутнє ШІ в професії філолога й перекладача.
Політика дисципліни	Навчальна дисципліна «ШІ у гуманітаристиці» є вибірковою для студентів 3 курсу спеціальності 035 Філологія. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти: - самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття); - списування під час модульного контролю знань заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів); - самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти: - дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології; - дотримання правил внутрішнього розпорядку НЗ, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у

	спілкуванні. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти: - присутність на всіх заняттях, підсумковому модульному контролю є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважної причини). Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти: - відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання та консультацій (окрім випадків з поважної причини); - відпрацювання пропущених занять з поважної причини відбувається у будь-який час, зручний для викладача, у т.ч. згідно з графіком відпрацювання та консультацій; - роботи, які здає студент з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад тематична індивідуальна робота); - перескладання підсумкового модуля з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій, передбачених Положенням про отримання диплома з відзнакою, чи невиконання програми дисципліни або неявки на модульний контроль з поважної причини.
--	--

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я, по-батькові	Гречуха Леся Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Наукове звання	доцент
Посада	доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу
Місце роботи	ЧДТУ
Адреса кафедри	бул.Шевченка, 460, 1 корпус, к.809
Контактний телефон	0679933363
Профайл викладача	https://alt.chdtu.edu.ua/staff-of-the-department/
e-mail:	l.hrechukha@chdtu.edu.ua
Профайл дисципліни	https://moodle.chdtu.edu.ua/course/view.php?id=1443
Розклад консультацій	https://surl.li/xzosex